

AÇIK DERS MALZEMELERİ
OpenCourseWare

HEMŞİRELİKTE TEMEL KAVRAMLAR

HEMŞİRELİK KAVRAMI

HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ

PROF DR REVA BALCI AKPINAR

HEMŞİRELİK KAVRAMI

HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ

PROF DR REVA BALCI AKPINAR

- **Hemşire**
- **Hem=birlik beraber**
- **Şire=süt**
- **Hemşire=Sütü bir olan**

- Hemşirelik, geçmişten günümüze, bilimsel, teknolojik, sosyokültürel değişimlerle kendini yenileyen aile - toplumun sağlığı ile ilgilenen uygulamalı bir sağlık disiplini.

- Bireyin / toplumun sağlığını geliştirmeden başlayan, hastalık halinde iyileştirme, ihtiyaçlarını karşılamaya kadar uzanan geniş bir yelpazede hizmet sunar.

- Bir yardım etme disiplini.
- Amacı, sağlıklı / hasta bireyin ya da toplumun sağlıkla ilgili ihtiyaçlarının karşılanmasında gerekli yardımı sağlamaktır.

1- HEMŞİRELİK TANIMLARI

- Uluslararası Hemşirelik Konseyi/ Birliği (International Council of Nurses-ICN):
- Hemşirelik; "Bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını koruma ve geliştirmeye yardım eden ve hastalık halinde iyileştirme ve rehabilite etmeye katılan bir meslek grubudur".

- Hemşire ayrıca sağlık ekibinin tedavi edici ve eğitsel planların geliştirilmesi ve uygulanmasına katılır.

Türk Hemşireler Derneği (1981)

- "Hemşirelik, bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını ve esenliğini koruma, geliştirme ve hastalık halinde iyileştirme amacına yönelik, hemşirelik hizmetlerinin planlanması, örgütlenmesi, uygulanması, değerlendirilmesinden ve bu hizmetleri yerine getirecek kişilerin eğitiminden sorumlu; bilim ve sanattan oluşan bir sağlık disiplini-dir"

Hemşire Kuramcılarının Hemşirelik Tanımları

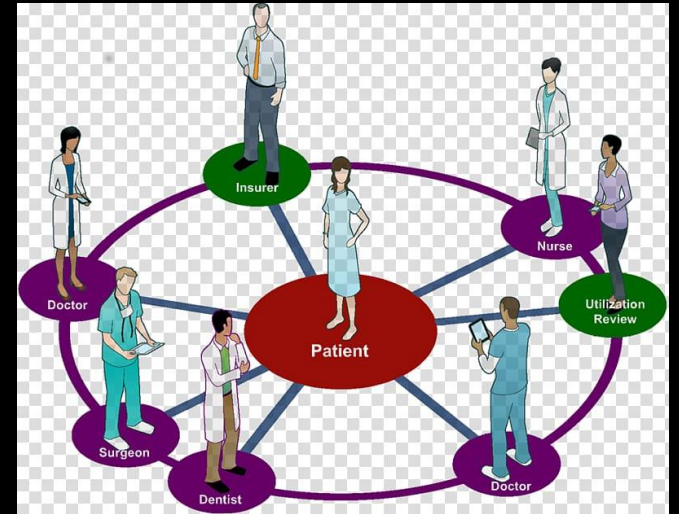
- Florence Nightingale: Hemşireliği insanları en iyi koşullara getirmeyi amaçlayan, özellikle iyileşme sürecinde "Yardım edici çevre sağlayan", tedavi edici olmayan bir süreç olarak tanımlar.

- Florence Nightingale iki farklı tipte hemşire tanımlar;
 - sağlık hemşiresi,
 - hastalık hemşiresi.

- Her iki hemşirelikte de amaç insanı en iyi duruma getirecek ortamı yaratmaktır Florence Nightingale hemşireliği tıptan ayıran temel farklılığın; hemşireliğin ilgi alanınının "hastalık" değil "hasta insan" olduğunu belirtmiştir.

VIRGINIA HENDERSON

- "Hemşirenin temel işlevi, sağlam insanın sağlığını korumak, hastaya sağlığını kazandırmak konusunda yardımcı olmak, hastanın kendi kendine yapmaya gücü, arzusu ve bilgisi yetmediği işlerde yardım elini uzatmak, onun ölüm anında huzur içinde olmasını sağlayacak telkinde bulunmaktır

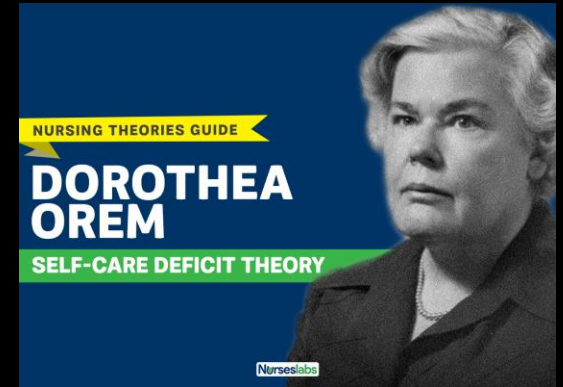
FAYE ABDELLAH

- Hemşirelik insana, aileye ve dolayısıyla topluma hizmet vermektir. Hemşirelik, bilim ve sanat üzerine temellenmiştir.

DOROTHEA OREM

- Orem'e göre hemşireliğin amacı; insana kendi bireysel bakımını (özbakım) yapar hale gelinceye kadar yardımcı olmak ve onun kendi bireysel bakımını üstlenmesini sağlamaktır.

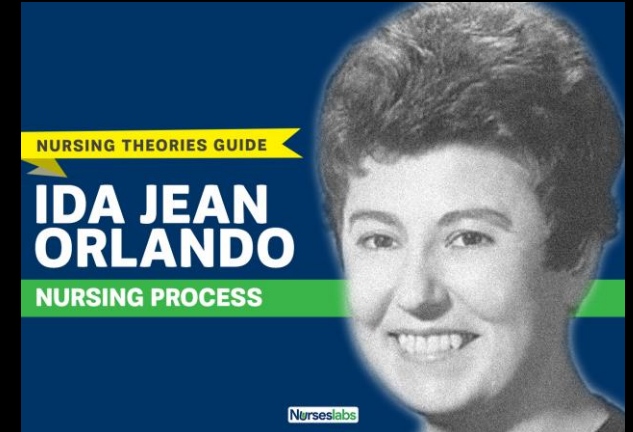
JOYCE TRAVELBEE

- Hemşirelik; iki insan arasındaki kişiler arası süreçtir.
- Bunlardan birisinin bir hastalık nedeniyle yardıma gereksinimi vardır, diğeri ise bu yardımı verebilecek düzeydeki kişidir. Yardımın hedefi bir insana bir hastalık durumu ile baş etmesine yardımcı olmaktır.

IDA JEAN ORLANDO

- Orlando' ya göre hemşirelik, insanın farkına vardığı; fakat kendi kendine karşılayamadığı gereksinimlerini karşılayarak onu fiziksel ve psikolojik olarak rahatlatmaktır

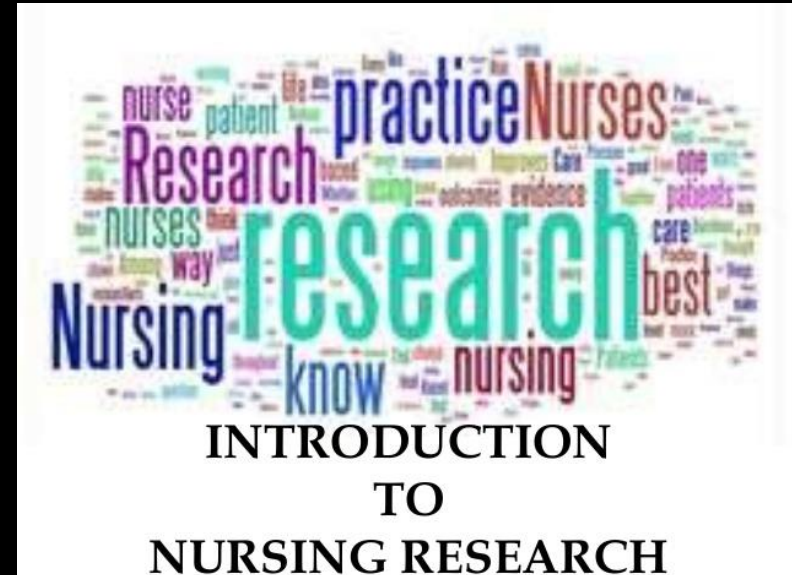
NANCY ROPER, WINFRED LOGAN VE ALİSON J.TIERNEY

- Hemşireliği hastalık durumunun tedavisinden ziyade, günlük yaşam aktiviteleri ile ilgili sorunların önlenmesi ya da çözümlenmesi olarak algılamaktadırlar.

Geçmişten Günümüze Kadar Yapılmış Hemşirelik Tanımlarının Ortak Yönleri

- İnsan bir bütün olarak ele alınmıştır. İnsan, fiziksel, sosyokültürel ve psikolojik yönleriyle bir bütündür ve bütüncül bakım verilmelidir.
- Mesleğin uygulanmasında açık ve iyi bir kişilerarası iletişim gereklidir.
- Hemşirelik bilimsel temele dayalı bir meslektir.

Mesleğin birincil amacı, bireyin güvenlik ve iyilik halinin korunmasıdır.

Sağlık ve hastalık ile ilgili deneyimlerinde bireye yardımcı olmak, rehberlik etmek hemşirenin sorumluluğudur.

Hemşire hasta için, ekip ile birlikte çalışır. Mesleki gelişimin sürdürülebilmesinde, her meslek üyesinin sorumluluğu vardır.

2- Hemşirenin Rol ve Sorumlulukları

- Tarihsel sürece baktığımızda; geçmişte hemşirelik uygulamalarının tedavi edici uygulamalarla sınırlı olduğunu görmekteyiz.

- Fakat günümüzde hemşirelik uygulama alanı genişlemiş ve yeni boyutlar kazanmıştır.
- Bu değişim ve gelişim hemşirenin yeni rollere yönelmesine yol açmıştır.

HEMŞİRELİĞİN ROLLERİ

- Rol; bir kiŐiye sosyal bir pozisyon veren hareket ve davranıŐtır.
- Bir kişinin rolü başkalarının ondan bekledikleri davranıŐ biŐimlerinin bütünüdür.
- Kişinin içinde yaşadığı toplumun ondan beklediği tutum, eğilim, değer ölçüleri ve davranıŐ biŐimlerini de içermektedir.

Hemşireliğin Geleneksel Rolden Çağdaş Role Geçişini Etkileyen Faktörler

- Bilim ve teknolojideki gelişmeler
- Demografik değişiklikler (Göçler, nüfus artışı, işsizlik, yaşlı nüfusun artışı)
- Sağlığı geliştirmeye yaklaşım (Genetik araştırmalar, hastalıklardan korunma bilincinin yaygınlaşması)
- İnsan hakları hareketleri
- Tüketici hareketleri (Hasta ve tüketici hakları)
- Kadın hareketleri(Kadın hakları)
- Etik ilkelere verilen önemin artması

HEMŞİRENİN ROLLERİ

1. UYGULAYICI
2. EĞİTİCİ
3. ARAŞTIRICI
4. YÖNETİCİ
5. PROFESYONEL

- Bakım verici
- Değişim ajanı
- Rehberlik
- Danışmanlık
- Uzmanlık
- Koordinatörlük
- Hasta hakları savunuculuğu

Çağdaş Hemşirelik Rollerini : UYGULAYICI ROL

- *Bakım Verici Rolü:* Hemşire fiziksel, duygusal ve sosyal yönden; başka bir deyişle **bütüncül olarak** hastanın sağlık bakım gereksinimlerinin karşılanmasına yardım eder.

- HEMŞİRELİK BAKIMLA ÖZDEŐLEŐMİŐ BİR MESLEKTİR.
- TEK KELİME İLE İFADE EDİLİRSE HEMŞİRELİK BAKIMDIR,

Çağdaş Hemşirelik Rollerini :UYGULAYICI ROL

Değişim Ajanı Rolü

- Yanlış ya da eksik sağlık uygulamalarını değiştirme, yeni sağlık davranışları kazandırma işlevini yürütür.

Çağdaş Hemşirelik Rollerini :UYGULAYICI ROL

Rehberlik, Danışmanlık Rolü

- Hemşire, hasta ve ailenin sağlığını korumaları geliştirmeleri ya da hastalığın etkileri ile baş etmeleri için kendi kaynaklarını kullanmalarına, durumlarını tam olarak tanımalarına ve sağlıklı bir karar vermelerine yardım eder.

Çağdaş Hemşirelik Rollerini :UYGULAYICI ROL

Uzmanlık Rolü

- İleri derecede bilgi ve beceri gerektiren alanlarda uzmanlaşma. Örneğin; ameliyathane hemşireliği, diyaliz hemşireliği gibi.

Çağdaş Hemşirelik Rollerini :UYGULAYICI ROL

Koordinatörlük Rolü

- Birey-aile-sağlık ekibi arasında iletişim ve işbirliği sağlama.

Çağdaş Hemşirelik Rollerini :UYGULAYICI ROL

Hasta Hakları Savunuculuğu Rolü

- Savunuculuk, gereksiz işlemleri önleme, hastanın tarafında veya yanında eylemlerde bulunma süreci olarak tanımlanır.

Çağdaş Hemşirelik Rollerini :UYGULAYICI ROL

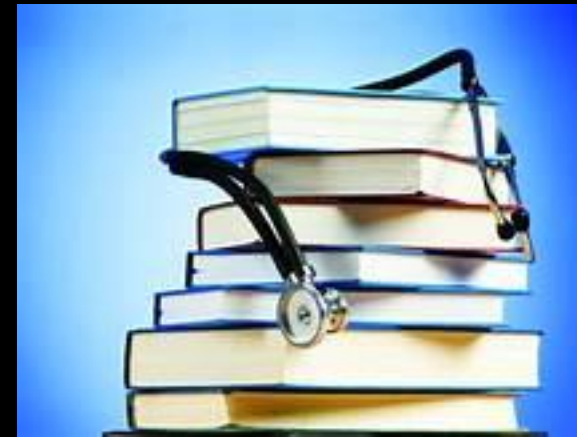
- Savunucu rolde hemşire, hastaya gereksindiğı bilgiyi verir, gereksindiğinde sözcülüğünü yapar, karar vermesini destekler ve kararına saygı duyar. Ancak bu karar, başkalarına zarar verici yönde olmamalıdır.
- Savunuculuğun ilk amacı hastayı bağımsızlaştırmaktır.
- Bağımsızlığı sağlamak için bireyi/hastayı içinde bulunduğu durumla ilgili hakları konusunda bilgilendirmek, aldığı kararlarda desteklemek bireyin/hastanın çıkarını korumak önemlidir.

Çağdaş Hemşirelik Rollerini :UYGULAYICI ROL

- Savunuculuğun ikinci amacı; sistemi hasta hakları konusunda daha duyarlı hale getirmektir.
- Bu rol temelini, insan haklarından ve hasta haklarından alır.

Çağdaş Hemşirelik Rollerini :EĞİTİCİ ROL

- Birey ve ailesinin sağlık eğitimi önemli bir hemşirelik işlevidir.

Çağdaş Hemşirelik Rollerini :EĞİTİCİ ROL

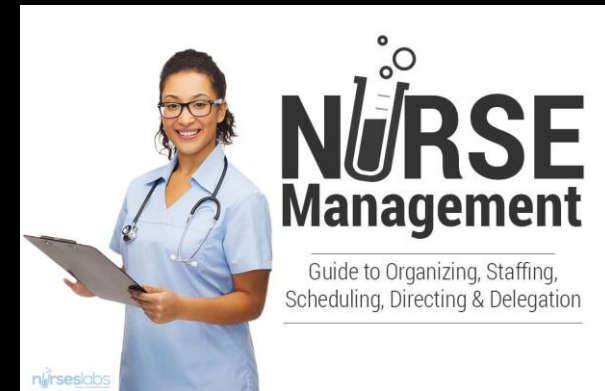
- Eğitimin hedefine ulaşabilmesi için hemşirenin hasta eğitimini konusunda bilgili, istekli ve rolünü benimsemiş olması gerekmektedir.

Çağdaş Hemşirelik Rollerini :EĞİTİCİ ROL

- Hemşire sağlık, tedavi ve yaşam biçimindeki değişimler hakkında hastaya ve ailesine bilgi sağlar.
- Ayrıca meslek adayları ve mensuplarının da eğitiminden sorumludur.

Çağdaş Hemşirelik Rollerini : YÖNETİCİ ROL

- Hemşireler ilk önce uyguladıkları bireysel bakım planlarının yöneticisidir.
- Hemşireler hasta eğitiminin koordine edilmesinden ve yönetiminden sorumludur.

Çağdaş Hemşirelik Rollerini : YÖNETİCİ ROL

- Sorumluluğu doğru zamanda doğru kişiye verir.
- Diğer personeli denetler.
- Uygulama ortamındaki kaynakları yönetir.
- Bireysel kaynakların etkili kullanımını sağlar.
- Aktivitelerini koordine eder

Çağdaş Hemşirelik Rollerini : ARAŞTIRICI ROL

- Hemşireliğin bilimsel bilgi yapısının genişlemesi ve hemşireden beklenen rollerin giderek farklılaşması mevcut hemşirelik uygulamalarının da analiz edilmesini sağlamıştır.
- Araştırma yapma süreci, sorunları duyumsamayla başlar.

PROMOTING HEALTH
NURSING RESEARCH INNOVATION
SCIENCE SYMPTOM SCIENCE
QUALITY OF LIFE SELF-MANAGEMENT
WELLNESS DEVELOPING NURSE SCIENTISTS
HEALTH STRATEGIES
PALLIATIVE CARE PERSONALIZED END-OF-LIFE
INDIVIDUALS TECHNOLOGY

Çağdaş Hemşirelik Rollerini : PROFESYONEL ROL

- Başarılı kurumların kültür ortamları incelendiğinde bu kurumların işlerini nasıl yürütecekleri hakkında apaçık ve kesin bir felsefesi olduğu, tüm çalışanların bu değerleri bilip paylaştıkları belirlenmiştir.

**NURSING
AS A
PROFESSION**

www.ahstnurses.com/blog/2011/01/01/

- Profesyonellerin amacı; etkili ve yeterli bir hizmet sunmaktır.
- Profesyonel, mesleğin uygulama alanlarını genişletmek için araştırma yapar ve kendi profesyonelliğini sürekli bilgi ile donatarak geliştirmek için çabalar.

HEMŞİRENİN SORUMLULUKLARI

- Hemşire hizmet verdiği birey, aile ve topluma, mesleğine, meslek örgütüne ve sağlık ekibine karşı sorumlu olduğunun bilincindedir.

HEMŞİRENİN SORUMLULUKLARI

Hemşirenin Hizmet Verdiği Birey, Aile Ve Topluma Karşı Sorumlulukları

- İy bir vatandaŐ olma
- Sağlık politikalarının oluŐturulmasına katılma
- Sağlıklı evre oluŐturma ve koruma
- Toplum sağlığı için tehlike yaratan durumlarda önlem alma

HEMŞİRENİN SORUMLULUKLARI

- Sağlık eğitimi ve danıŐmanlıęı yapma
- Toplumsal olayları izleme ve duyarlı olma
- Sosyolojik yapıya uygun tutum ve davranıŐ geliştirme
- EŞitlik ilkesine uygun hizmet sunma

HEMŞİRENİN SORUMLULUKLARI

- Bireysel bakım sunma
- İnsan onuruna ve haklarına saygılı davranma
- Sır saklama
- Zarar vermeme, yarar sağlama

HEMŞİRENİN SORUMLULUKLARI

Hemşirenin Mesleki Sorumlulukları

- Hemşire, bireysel olarak mesleki bilgi ve becerisini geliőtirerek yeterliliğini sũrdũrmelidir.
- Hemşire, mesleğin onuru ve saygınlığını yansıtacak tutum ve davranışlar içinde bulunmalıdır.

HEMŞİRENİN SORUMLULUKLARI

Hemşirenin Mesleki Sorumlulukları

- Hemşire, bilimsel araőtırmalara katılarak mesleki bilgi yüküne ve uygulama standartlarının geliőtirilmesine katkıda bulunmalıdır.
- Hemşire, mesleki örgütlerinin gclendirilmesine ve mesleki örgüt aracılığıyla hemőirelerin çalışma yaőamı, sosyal ve ekonomik koőullarının geliőtirilmesine katkıda bulunmalıdır.

HEMŞİRELİĞİN SORUMLULUKLARI

Hemşirenin Mesleki Sorumlulukları

- Hemşire, mesleki uygulamalarını meslektaőları ve sağlık ekibinin diğer üyeleriyle saygılı, yapıcı ve etkin bir iletişim ile iç birliği içinde gerçekleőtirmelidir.
- Hemşire, hemşirelik öğrencilerine uygun öğrenme ortamlarının hazırlanması ve desteklenmesinde sorumluluk üstlenmelidir.

Ekip Üyelerine Karşı Sorumlulukları

- 1.İşbirliği sağlama
- 2.Ekip anlayışı ile çalışma
- 3.Disiplinler arası olumlu ilişkiler kurma

Sağlık Kurumlarına Karşı Sorumlulukları

- Çalıştığı kurumun politika ve hedeflerini bilme,
- Çalıştığı kurumun felsefe ve hedeflerini bilme,
- Malzemelerin ekonomik kullanılmasını sağlama.

HEMŞİRELİK FELSEFESİ

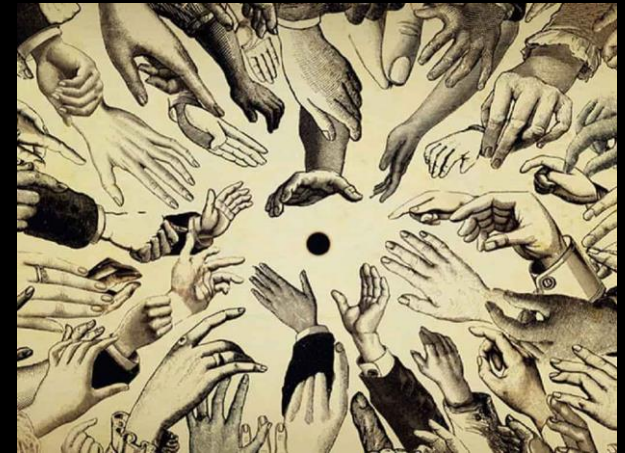
- **Felsefe = Düşünbilim**
- **Philosophia = Bilgelik arayışı**
- **phileo=sevgi sophia=bilgi, bilmek**
- ***Filozof* bilgeliğe ulaşmaya çalışan kişi**
- ***Felsefe= düşünce sanatı***

- Felsefe
- Varlık, bilgi, gerçek, adâlet, güzellik, doğruluk, akıl ve dil gibi konularla ilgili genel ve temel sorunlarla ilgili yapılan çalışmalardır.
- Aynı zamanda; felsefe insanın dünya, yaşam ve insan davranışı üzerinde sağlam görüş sahibi olmasında bir rehberdir.

- Felsefe bireye ve topluma özgürce düşünmenin, farklı düşüncelere saygılı ve hoşgörölü davranmanın yolunu açar. Felsefeyle birlikte insan dünyayı değilse de öncelikle kendini değiştirebilir. Kendini değiştiren insan ise dünyayı, içinde bulunduğu gerçekliği değiştirmek konusunda da önemli bir adım atmış olmaktadır.

Felsefenin disiplinleri

- Epistemoloji (Bilgi felsefesi)
- Estetik (Güzellik felsefesi)
- Etik (Ahlak felsefesi)
- Hukuk felsefesi
- Eğitim felsefesi (Pedagoji)
- Bilim felsefesi
- Metafizik (Fizik ötesi)
- Ontoloji (Varlık felsefesi)
- Siyaset Felsefesi
- Teoloji (Din felsefesi)
- Zihin felsefesi

Hemşirelik ve felsefenin ortak noktası insandır

Hemşirelikte profesyonelleşmenin başta gelen koşulu bilim ve felsefeyi anlamak ve mesleğe yansıtmasıdır

Felsefe; hemşirelik uygulamalarına rehberlik eder.

Hemşirelik felsefesi; insanların sahip olduğu kültürel değerleri, davranışları, inançları anlamamıza ve kişisel gelişimimize yardımcı olur

-
- Hemşirelik mesleğinde kişisel ve bireysel felsefe oluşturmak önemlidir ki, bu da ancak bilgi birikimi, deneyimlerle meydana gelir

HEMŐİRELIK FELSEFESİ NEDEN ÖNEMLİDİR?

- Etkin hemşirelik bakımı vermek
- Kendi yaşamını mutlu ve anlamlı kılmak

HEMŞİRELİKTE FELSEFİ DÜŞÜNCE NASILDIR?⁵⁹

- Hemşirelik nedir?
- Gerçekten sosyal bir hizmet midir?
- Toplumsal sorunlar ve yapılar deęiŐtikçe hemşireliğin iŐlev, rolü ve boyutları deęiŐmekte midir?
- Elde edilen bilgi nasıl kullanılacak?... ..

sorunların cevapları **hemşirelik felsefesini** oluşturmada yardımcıdır ve hemşirelik hakkında görüŐ ortaya koyar.

Türk Hemşireler Derneğinin hemşirelere rehberlik etmek üzere saptadığı hemşireliğin felsefesi şöyledir:

- 1) Hemşirelik, bireyin sağlıklı bir ortamda yaşamaya hakkı olduğuna inanır.
- 2) Hemşirelik, sağlıktan sapmalar olduğu zaman bireyin optimal bakımı almaya hakkı olduğunu savunur.

3) Hemşirelik kendine özgü bilgi ve olgular içeriği olan bağımsız bir sağlık disiplindir.

4) Hemşirelik mesleği topluma hizmet götürme işlevinde diğer sağlık meslekleri ile sıkı işbirliği yapılmasına inanır.

5) Hemşirelik, bireyin kendine özgü özelliği, kişiliği ve bütünlüğü içinde hak ve mahremiyetine saygıyı içerir.

Hemşirelikte Değerler ve Etik

- Her sosyal grup ve topluluğun kendine özgü değer yargıları ve hareket dizilerini açıklayan kuralların yanı sıra, bu kuralların bir bölümü her dönem ve toplumda geçerli olma niteliğini taşır.

- Bu tür kurallar, evrensel ahlak kurallarıdır. Bu kurallara en güzel örnek, E. Kant'ın "Kendine yapılmasını istemediğini başkasına yapma" ilkesidir.

Başkalarını
kendi amaçlarını
gerçekleştirmek için
araç olarak görme.

Kant

- **Değer** bir düşünce, bir inanç, kişi, nesne ya da davranışın doğruluğu hakkındaki bireysel algılama ve değerlendirme rehberidir .

- **Ahlak kavramı** ise genelde “Kişinin yaşadığı toplumsal çevrenin törelerine uyma yetisi, yeteneği” olarak tanımlandığı gibi “**Ahlak birlikte yaşayan insanların uymakla sorumlu oldukları iyi ve doğru davranışlar bütünüdür**” şeklinde de tanımlanmaktadır.

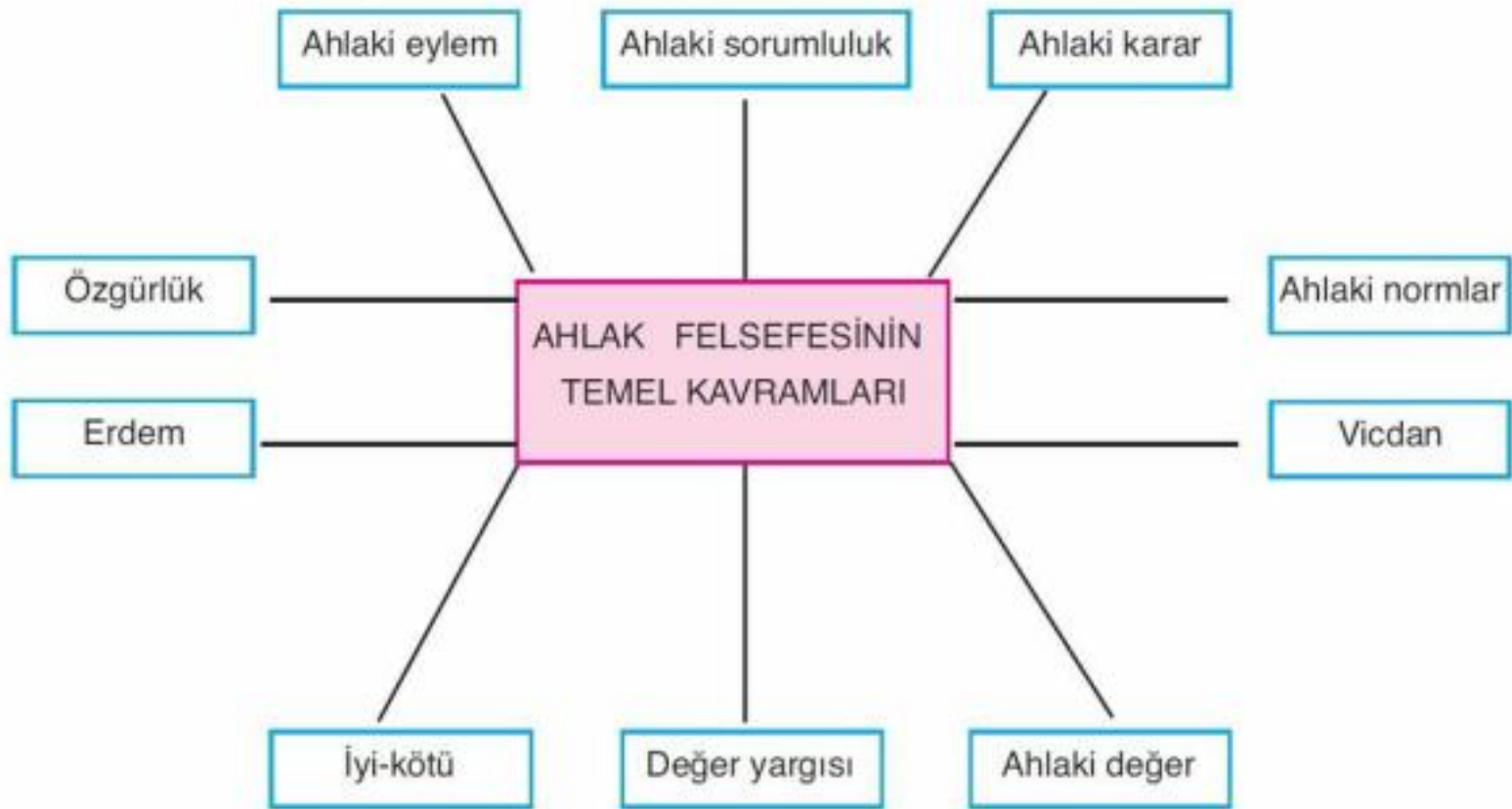

- Ahlakla eşdeğer de kullanılan “moral” sözcüğünün kapsamında doğru ve yanlışlar bireyin değer sistemini oluşturmada önemli bir yere sahiptir.

- Bireysel toplumsallaşma evreleri süresince, ideolojik ya da teolojik kökenli, toplumsal ve kültürel standartlara göre birey, **DOĞRU** ve **YANLIŞ**' ları inanç, değer, tutum ve davranışlar biçiminde benimser yada benimsediği değerleri davranışlarına yansıtır.

- Başka bir deyişle ahlak, insanın edindiği nitelikleri ile sosyal bir grup içinde uyumlu yaşamını sağlayan davranışların, kural biçiminde açıklanmasıdır.

- Hangi davranışın iyi ve doğru olduğu konusunda bir birlik yoktur.
- Bu nedenle ahlaki anlayışın toplumdan topluma ve zamandan zamana değiştiğini söylemek mümkündür.

- Değerler, bireyin davranışlarına rehberlik etmek için bireyin hareket standartlarının önemi hakkındaki bireysel inançlardır..

- Değerler sosyalizasyon süreci içinde aile tutumları, davranışları, kültürel ve dini etkiler, eğitim-öğretim sistemi, düşünceler, sosyal ilişkiler, deneyimler ve çocuklukta alınan disiplinle gelişir.

HEMŞİRELİKTE DEĞERLER NİÇİN ÖNEMLİDİR?

- Hemşirelik uygulaması her gün pek çok karar vermeyi gerektirir.
- Bu kararlar hemşireden hemőireye değişiklik gösterir. Çünkü kararlar değerlere dayanır.

- Her bireyin değerleri farklı olduğu için, kararları da farklı olur.
- Ancak hemşirelerin kişisel değerlerinin yanı sıra mesleki değerleri de vardır ve önemli olan nokta, hemşirelik uygulaması kararlarının **mesleki değerlere** dayandırılmasıdır.

-
- Bunun gerçekleştirilebilmesi için hemşirelerin hem kişisel hem de mesleki değerlerinin farkında olması gerekir.

- Hizmet verilen bireyin değerleri, sağlığını olumsuz yönde etkileyen uygulamalara yol açıyorsa, bu değerlerin değiştirilmesinde etkin rol almak hemşirenin sorumluluğudur.

İçerik yönünden altı temel değer tipi vardır;

- Ekonomik değerler: Pratik ve yararlı olma ile ilgili değerlerdir.
- Estetik değerler: Güzellik ve uyum, zevk ve biçim ile ilgili değerlerdir.
- Sosyal/toplumsal değerler: Özverili olma, bencil olmama, topluma, sevgiye, saygıya değer vererek sempatik ve nazik olma ile ilgili değerlerdir.

- Politik değerler: Gu, otorite ve yeteneğe önem verme ile ilgili değerlerdir.
- Kuramsal değerler: Deneysel, eleştirisel, gerçekçi olma ile ilgili değerlerdir.
- Dini değerler: Birlik / bütünlük güdüsü ile ilgili değerlerdir.

PROFESYONEL HEMŞİRELİK DEĞERLERİ VE DAVRANIŐ ÖRNEKLERİ

Değerler

- Altruizm

Başkalarının iyiliğini ve esenliğini düşünme

Davranıő Örnekleri

- Bakım verirken tüm dikkati bakım alan kiőıye yönlendirme.
- Diğer personele bakımlarında yardımcı olma

- Eşitlik

- Bireyin kişisel karakteristiklerini göz önüne almadan gereksinim duyduğu bakımı verme.
- Diğer sağlık personeli ile ayrımcı olmayan bir etkileşimde bulunma.
- Kaynakları eşit bölüştürme.

- Estetik

- Çevreyi alıcının hoşlanacağı duruma getirme.
- Kendisi ve çevresi için hoş bir ortam yaratma.
- Olumlu hemşirelik imajı geliştirecek bir tutum sergileme

- Özgürlük

- Bireyin tedavi reddetme hakkına saygı duyma.
- Diğer sağlık personelinin bakım planında alternatifler getirme hakkını destekleme.
- Tartışmalı konuların açıkça tartışılmasını destekleme

- İnsan Onuruna Saygı

- Bütün haklarına sahip çıkma.
- Bireye onun isteği gibi hitap etme.
- Geçmişinde ne olursa olsun bireylere saygılı davranma

- Adalet

- Gereksinim duyduğu kadar zaman ayırma

- Doğruluk
- Sorumluluk
- Dürüstlük

- Hemşirelik bakımını dürüstçe kaydetme.
- Yanlış bilgilendirilmemesi için toplumu korumaya yönelik mesleki çabalara katılma.

HEMŞİRELİK ve ETİK

- Etik; insan davranıŐlarında neyin iyi, kötü, doğru ve yanlış olduğunu belirlemeye çalışan bir felsefe dalıdır.
- Etik henüz açık uçlu çözümlerle belirlenmemiŐ sorunlarda ilkelerin belirlenmesi açısından tartışmalara açık bir alandır.
- Etik yeniden düzenlenebilir, eğitim ve kültürle kazanılır
- Üzerinde çalışan konu veya alanın tartışmaları sonuçlanmış normları belirlenmiŐse sözkonusu bilgiler deontolojinin alanına girer.

- Bugün sağlık bakım alanında bir çok etik ilke yayınlanmıştır.
- Bu etik ilkeler hemşirelerin uygulamalarda karşılaştıkları ikilemlerde kara vermelerine yardımcı olur.

Literatürde 3 tip etikten söz edilmektedir

- Deskriptif (tanımlayıcı) etik; davranışların ahlaksal açıdan sadece incelendiği, ahlaksal yargılamasının yapılmadığı etik anlayıştır.

- Metaetik etik; davranışları doğrulama, davranışların ahlaksal nedenlerini araştırma, onlara anlam verme gibi konularla ilgilenen etik anlayıştır.

-
- Normatif (kuralcı) etik; karar vermeyi gerektiren moral sorunlarda doğru olan veya yapılması gerekenleri sorgulayan etik anlayıştır.

Bakımda Etiğinin Sağladığı Yararlar

- Davranışları ve sorumluluğı belirler.
- Hastalık ve sağılıkta sorunların görölmesini sağılar.
Doyum, motivasyon, tutarlılık, meslek içinde dayanışma ve dinamiklilik sağılar.

- Baskı altında kalmasını ve önyargılı olmayı önler.
- Mesleğin statüsünü güçlendirir.
- Karar vermeyi sağlar diğer bir deyişle özgürlük ve otonomi sağlar

Etik İlkeler

- Hemşirelik alanında etik kurallara olan gereksinim, ilk kez 1896' da Amerikan Hemşireler Birliği (ANA) tarafından gündeme getirilmiş, ancak etik kuralların hazırlanması 1926 yılında gerçekleştirilebilmiştir.

Temel Etik İlkeler

1. **Zarar Vermeme:** Sağlık mesleklerinin birincil işlevi bireyin sağlığını korumak ve geliştirmektir. Bu nedenle ne suretle olursa olsun sağlık çalışanları bireylere zarar vermemelidir.

-
2. **Yarar Sağlama:** Yarar sağlama iyi olanın yükseltilmesidir. İyi aktiviteler mümkün olan en az zarara karşı ağırlıkta olmalıdır.
 3. **Adalet :** Bireyin gereksinim duyduğu hizmetlerin sunumunda, eğitlik ilkesine uygun olarak kaynakların dağılımını sağlanır.

4. **Dürüstlük:** Onurlu bir anlaşma ya da sözünü tutma anlamındadır.

5. **Doğruluk:** Her zaman doğruya sadık kalma anlamındadır. Bu ilke doğrultusunda yalnızca olan söylenir, yorum katılmaz.

6. **Güvenilirlik:** Bireye ait bilgilerin saklanması, gerçeği söyleme, yalan söylememe, sağlık bakım ekibi ile birey arasında güvenilir ilişkinin kurulmasını sağlar.
7. **Otonomi:** Otonomi karar verme gücünü ifade eden bir kavramdır.

8. **Sadakat:** Bireyin kendisi dışında birine inanma, sadık kalma anlamında kullanılan bu ilke, güvene dayalı bir ilişkinin kurulmasında önemlidir.

KAYNAKÇA

- Akça Ay F. (2013) Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar ve Beceriler. Nobel Matbaacılık, İstanbul.
- Arslan Özkan H. (2014) Hemşirelikte Bilim Felsefe ve Bakımın Temelleri, Akademi Basın, İstanbul.
- Aştı Atabek, T., Karadağ, A. (2019) Hemşirelik Esasları Hemşirelik Bilimi ve Sanatı, Cilt 1, Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul.
- Birol L (2011) Hemşirelik Süreci, Hemşirelik Bakımında Sistematik Yaklaşım. Etki Basım 10. Baskı, İzmir
- Karadağ A, Çalışkan N, Baykara Göçmen Z (2016) Hemşirelik Teorileri ve Modelleri Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul.
- Ocakçı, F ve Ecevit Alpar Ş. (2013) Hemşirelikte Kavram, Kuram ve Model Örnekleri, İstanbul Tıp Kitabevleri, İstanbul
- Öz F. (2004). Sağlık Alanında Temel Kavramlar, İmaj İç ve Dış Ticaret A.Ş, Ankara
- Pektekin Ç (2013). Hemşirelik Felsefesi Kuramlar Bakım Modelleri ve Politik Yaklaşımlar. İstanbul Tıp Kitabevleri. 1.Baskı.İstanbul.
- Velioğlu P. Hemşirelikte Kavram ve Kuramlar (2012) Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul.